

Apel cu privire la continuarea examinării unor categorii de cauze de către Judecătoria m. Chișinău și Curtea de Apel Chișinău

La 30 noiembrie 2020, Judecătoria m. Chișinău^[1] și Curtea de Apel Chișinău^[2] au adoptat Dispoziția nr. 67 (cu privire la organizarea activității Judecătoriei Chișinău pe durata stării de urgență) și Dispoziția nr. 44 (cu privire la organizarea activității Curții de Apel Chișinău până la ridicarea stării de urgență). Dispozițiile stabilesc că în perioada 30 noiembrie 2020 – 15 ianuarie 2021, Judecătoria m. Chișinău și Curtea de Apel Chișinău vor activa în regim special.

Dispozițiile stabilesc, printre altele, că în materie penală și contravențională vor fi examinate doar cauzele privind mandatele de arest, măsurile de investigații speciale, măsurile asigurătorii și cauzele contravenționale ce vizează încălcarea dispoziției Comisiei Naționale Extraordinară de Sănătate Publică, cauzele care se examinează în lipsa părților, cauzele aflate în faza avansată de examinare (pledoarii + ultimul cuvânt), cauzele penale în ordine de apel și recurs în cadrul cărora sunt persoane arestate, cauzele în cadrul cărora a fost admisă cererea privind accelerarea procedurii de examinare a cauzei.

Astfel, pe o durată de cel puțin 45 de zile a fost suspendată examinarea cazurilor ce țin de "contenciosul penitenciar", anume:

- Articolul 91. Liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen;

- Articolul 92. Înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă;
- Articolul 95. Liberarea de la executarea pedepsei a persoanelor grav bolnave;
- Aplicarea prevederilor mecanismului compensatoriu.

În condițiile în care sistemul penitenciar național suferă de suprapopulare, iar asistența medicală penitenciară are resurse limitate, lipsă de personal, condiții de igienă limitate, este dotată necorespunzător și dispune de un singur penitenciar cu statut de spital-penitenciar, examinarea acestor tipuri de cauze ar trebui să reprezinte prioritate inclusiv pentru instanțele de judecată.

La 1 ianuarie 2020, în sistemul penitenciar erau deținute 6735 de persoane. Din numărul total de persoane deținute, 205 aveau vârsta mai mare de 63 de ani, iar 50% din populația penitenciară este afectată de boli cronice (comorbidități), care cresc vulnerabilitatea în contextul virusului COVID-19.

La 1 octombrie 2020, în sistemul penitenciar erau deținute 6482 de persoane. Deci, în 9 luni de zile, în condiții de pandemie și suprapopulare în sistemul penitenciar, populația penitenciară a fost redusă doar cu 253 de persoane.

La moment, toate penitenciarele din mun. Chișinău și suburbii sunt suprapopulate, cu excepția Penitenciarului nr. 16, cu statut de penitenciar spital [\[3\]](#).

	P13	P9	P4	P15	P16
Plafon de detenție	570	467	713	470	462
Deținuți la 1 octombrie 2020	755	504	790	519	169

Experiența de gestionare a situației legate de COVID 19 în sistemul penitenciar a dovedit că focare de infecții au fost

în penitenciarele suprapopulate în lunile septembrie și octombrie (ex. Penitenciarul nr. 13, mai mult de 30 de cazuri constatate).

Prin urmare, pentru a menține cel puțin nivelul actual al populației penitenciare și nu a admite agravarea problemei suprapopulării, este necesar ca instanțele de judecată să continue examinarea categoriilor de cauze specificate mai sus (în primă instanță și recurs în cazul în care recursul este prevăzut de lege). Regimul de teleconferință ar permite examinarea acestor categorii de cauze fără a pune în pericol instanța de judecată și participanții la proces.

Reamintim că UNODC, WHO, OHCHR, CoE, UNAIDS și alte organizații internaționale au recomandat statelor să acorde o atenție deosebită prevenirii COVID-19 în sistemul penitenciar, în lumina vulnerabilităților cu care se confruntă sistemele penitenciare la nivel global – sistem medical slab dezvoltat, supraaglomerare, risc iminent de încălcare a drepturilor omului etc. (inclusiv în recomandările adaptate pentru sistemul penitenciar național – https://drive.google.com/file/d/1u2ZcAVzdR0Qy4ovfPi8_cxuTwh_oP_HpR/view).

Reducerea contactului fizic cu mediul exterior, reducerea suprapopulării și aplicarea tehnologiilor informaționale pentru comunicarea cu rudele, avocații și instanțele de judecată sunt măsuri esențiale de prevenire a perpetuării infecției în mediul penitenciar.

Mai mult ca atât, practica internațională și cea națională demonstrează că astfel de ședințe pot fi desfășurate fără a pune în pericol de infectare participanții la proces, prin desfășurarea ședințelor online (ex. ședințele organizate prin teleconferință de Curtea de Apel).

La fel, Avocatul Poporului a recomandat întreprinderea măsurilor de urgență în vederea eliberării din detenție a

anumitor categorii de deținuți, inclusiv minori, prin aplicarea celor mai potrivite soluții, astfel încât să fie diminuat considerabil numărul persoanelor aflate în detenție, precum și a altor măsuri de prevenire.

Având în vedere cele expuse, solicităm Judecătoriei m. Chișinău și Curții de Apel Chișinău să modifice Dispoziția nr. 67 (cu privire la organizarea activității Judecătoriei Chișinău pe durata stării de urgență) și Dispoziția nr. 44 (cu privire la organizarea activității Curții de Apel Chișinău până la ridicarea stării de urgență), astfel ca instanțele de judecată să continue examinarea cazurilor ce țin de aplicarea: Articolul 91. Liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen; Articolul 92. Înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă; Articolul 95. Liberarea de la executarea pedepsei a persoanelor grav bolnave; Aplicarea prevederilor mecanismului compensatoriu.

Asociația Promo-LEX

1 decembrie 2020

Apelul în format PDF poate fi accesat [aici](#)

[1] <https://jc.instante.justice.md/ro/content/comunicat-29>

[2] <https://cac.instante.justice.md/ro/content/activitatea-cur%C8%9Bii-de-apel-chi%C8%99in%C4%83u-%C3%AEn-perioda-st%C4%83rii-de-urgen%C8%9B%C4%83-%C3%AEn-s%C4%83n%C4%83tate-public%C4%83-30>

[3] https://drive.google.com/file/d/1F_e-o1CMBrxFRibWgX2xPG3o0GLJ3j5W/view